

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl jako soud odvolací v senátu složeném z předsedy JUDr. Zdeňka Stíbrala a soudců JUDr. Miroslava Stoklasy a JUDr. Andrey Venclíkové ve věci

žalobkyně	J. B. , narozené xxx bytem xxx zastoupené Mgr. et Ing. Janem Boučkem, advokátem sídlem Opatovická 1659/4, 110 00 Praha 1
proti žalované	České republice – Ministerstvu spravedlnosti , IČO 00025429 sídlem Vyšehradská 424/16, 128 00 Praha 2 jednající Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových sídlem Rašínovo nábřeží 390/42, 128 00 Praha 2

o 200 000 Kč s příslušenstvím

k odvolání žalobkyně do rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 21. 9. 2021,
č. j. 45 C 38/2021-84

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně **se** ve výroku I. **mění** tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni částku 76 875 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 8,25 % ročně z uvedené částky od 20. 2. 2021 do zaplacení, to vše do tří dnů od právní moci rozsudku; co do částky 23 125 Kč s příslušenstvím **se potvrzuje**.
- II. Ohledně 100 000 Kč s příslušenstvím **se** žaloba **zamítá**.

Shodu s prvopisem potvrzuje M.F.

III. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni náklady řízení před soudy všech stupňů v částce 50 140 Kč k rukám jejího právního zástupce do tří dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně zamítl žalobu o zaplacení částky 200 000 Kč s příslušenstvím (výrok I.) a uložil žalobkyni zaplatit žalované náklady řízení (výrok II.).
2. Takto soud prvního stupně rozhodl o žalobě, již se žalobkyně domáhala zadostiučinění za nemajetkovou újmu, způsobenou jí nepřiměřenou délkou kompenzačního řízení vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 27 C 113/2019 (dále jen „posuzované řízení“), v němž požadovala náhradu nemajetkové újmy způsobené délkou řízení vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 6 pod sp. zn. 27 C 251/2008.
3. Soud prvního stupně po provedeném dokazování dospěl ke skutkovým zjištěním, že posuzované řízení bylo zahájeno u Obvodního soudu pro Prahu 6 dne 19. 12. 2016 poté, co žalobkyně svůj nárok předběžně uplatnila u žalované dne 10. 3. 2016. Žalovaná k nároku žalobkyně vydala zamítavé stanovisko dne 29. 1. 2020. Obvodní soud pro Prahu 6 usnesením ze dne 1. 3. 2017 vyslovil svou místní nepřislušnost a postoupil věc Obvodnímu soudu pro Prahu 2. Odvolací soud na základě odvolání podaného žalobkyní toto rozhodnutí potvrdil usnesením ze dne 26. 6. 2017. Dovolání žalobkyně Nejvyšší soud usnesením ze dne 12. 9. 2019 zamítl. Obvodní soud pro Prahu 2 vydal ve věci dne 23. 7. 2020 rozsudek, proti němuž se žalobkyně odvolala. V průběhu odvolacího řízení byla na základě námítky podjatosti ze strany žalobkyně věc předložena k rozhodnutí jiným soudcům. Rozsudkem ze dne 27. 11. 2020 odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně částečně změnil, jinak jej potvrdil. Dne 7. 1. 2021 podala žalobkyně proti rozsudku odvolacího soudu dovolání, o němž v době rozhodování soudem prvního stupně nebylo rozhodnuto.
4. Po právní stránce soud prvního stupně zkoumal, zda v průběhu řízení došlo k nesprávnému úřednímu postupu a zda v řízení došlo k průtahům. Zjistil, že v době jeho rozhodování trvalo posuzované řízení 4 roky a 9 měsíců, resp. společně s předběžným uplatněním nároku u žalované 5 let a 3 měsíce. V průběhu řízení došlo ke dvouletému průtahu před dovolacím soudem. Jako ojedinělý jej však lze tolerovat, pokud celková délka řízení není nepřiměřená. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že posuzované řízení nebylo po právní stránce nijak složité, jeho délka však odpovídá procesní složitosti způsobené procesní aktivitou účastníků (v počátku řízení prodlení žalované s vyjádřením k žalobě, dále odvolání a dovolání žalobkyně do procesních usnesení o místní příslušnosti). Pokud jde o význam posuzovaného řízení pro žalobkyni, ten hodnotil soud prvního stupně jako spíše snížený, neboť se jednalo o kompenzační řízení. Uzavřel, že nedošlo k nesprávnému úřednímu postupu porušením práva žalobkyně na vydání rozhodnutí v přiměřené době.
5. Žalobkyně ve včas podaném odvolání namítla, že důkaz spisem posuzovaného řízení nebyl proveden řádně, neboť nebyl proveden důkaz jednotlivými listinami z tohoto spisu. Jedná se tedy o hrubé porušení práva na spravedlivý proces, které nemohlo vést ke zjištění skutkového stavu věci. Dále žalobkyně poukázala na nepřiměřenou délku řízení před Nejvyšším soudem, pokud trvala déle než jeden rok.
6. Odvolací soud rozsudkem ze dne 1. 11. 2023 rozsudek soudu prvního stupně ohledně částky 100 000 Kč s příslušenstvím potvrdil (výrok I.) a uložil žalované zaplatit žalobkyni náklady řízení (výrok II.). Dospěl k závěru, že řízení mělo pro žalobkyni standardní význam. Délka řízení odpovídala tomu, že žalobkyně podávala řadu návrhů, opravných prostředků včetně mimořádných,

směřujících též proti nemeritorním rozhodnutím. Pokud jde o formu odškodnění, považoval za dostačující již žalovanou učiněné konstatování porušení práva.

7. K dovolání žalobkyně Nejvyšší soud rozsudkem ze dne 14. 5. 2024, č. j. 30 Cdo 550/2024-238, rozsudek odvolacího soudu zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení. Uložil odvolacímu soudu znovu posoudit délku posuzovaného řízení (podle stavu ke dni rozhodování odvolacího soudu) a v závislosti na tom i adekvátní formu, případně i výši zadostiučinění. Uvedl, že nevyjdou-li najevo nové skutkové okolnosti, bude namíste přiznat žalobkyni zadostiučinění v penězích, neboť dojde-li k porušení práva účastníka na projednání věci v přiměřené lhůtě, lze uvažovat o nahrazení odškodnění v penězích pouhým konstatování porušení daného práva pouze ve výjimečných případech, kdy je újma způsobená poškozenému zanedbatelná.
8. Žalovaná uvedla, že s posledním rozhodnutí Nejvyššího soudu v této věci nesouhlasí a navrhla žalobu zamítnout, neboť dostačujícím odškodněním bylo konstatování porušení práva žalobkyně na přiměřenou délku řízení. Poukázala na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 3076/2012 a Ústavního soudu II. ÚS 2577/14.
9. Odvolací soud usnesením ze dne 18. 9. 2024 připustil na návrh žalobkyně změnu žaloby tak, že nadále je předmětem řízení částka 200 000 Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení z této částky od 20. 2. 2021 do zaplacení. Poté přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně v rozsahu napadeném odvoláním včetně řízení, které předcházelo jeho vydání podle § 212, § 212a a § 214 odst. 1 o. s. ř.
10. Pokud jde o skutkové okolnosti, odvolací soud shledal, že soud prvního stupně je správně popsal v bodě 5. odůvodnění svého rozsudku, na nějž odvolací soud pro stručnost odkazuje. Vzhledem k tomu, že ke dni rozhodnutí soudu prvního stupně nebylo posuzované řízení skončeno, doplnil odvolací skutková zjištění o další průběh posuzovaného řízení.
11. Ohledně odvolací námitky žalobkyně týkající se nesprávného způsobu provádění důkazu soudem prvního stupně, odvolací soud odkazuje na bod 34. odůvodnění v pořadí prvního rozsudku Nejvyššího soudu v této věci, v němž dovolací soud tuto námitku shledal nedůvodnou.
12. Na základě listin ze spisu Obvodního soudu pro Prahu 2, sp. zn. 27 C 113/2019, bylo zjištěno, že dne 18. 5. 2024 byl předložen spis Nejvyššímu soudu s dovoláním žalobkyně ze dne 6. 1. 2021. Rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 16. 3. 2022, č. j. 30 Cdo 1494/2021-186 byl rozsudek odvolacího soudu zrušen a věc mu vrácena k dalšímu řízení. Dovolací soud uložil odvolacímu soudu znovu stanovit dobu, za niž je poskytováno zadostiučinění a jeho výši. V návaznosti na toto rozhodnutí odvolací soud rozsudkem ze dne 20. 7. 2022, č. j. 36 Co 93/2020-214 změnil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku I. v části, již byla žaloba zamítnuta co do částky 100 000 Kč s příslušenstvím, jen tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni částku 2 750 Kč s příslušenstvím a ve zbývajícím rozsahu co do částky 97 250 Kč s příslušenstvím v tomto výroku rozsudek potvrdil (výrok I.). Dále uložil žalované nahradit žalobkyni náklady řízení před soudy všech stupňů v částce 58 969 Kč (výrok II.). Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně dne 19. 8. 2022 dovolání. Usnesením ze dne 24. 8. 2022 ve spojení s usnesením ze dne 27. 9. 2022 byla vyzvána k zaplacení soudního poplatku z dovolání. Usnesením ze dne 10. 1. 2023 bylo rozhodnuto, že se žalobkyni nepřiznává osvobození od soudních poplatků. Usnesením ze dne 20. 6. 2023 byla žalovaná vyzvána k vyjádření o dovolání. Spis byl předložen dovolacímu soudu 13. 9. 2023. Usnesením Nejvyššího soudu ze dne 5. 12. 2023, č. j. 30 Cdo 3040/2023-242 bylo dovolání odmítnuto. Ústavní stížnost žalobkyně byla odmítnuta usnesením Ústavního soudu ze dne 13. 3. 2024, sp. zn. III. ÚS 1/24. Usnesení bylo zveřejněno dne 19. 4. 2024, jak vyplývá z databáze rozhodnutí Ústavního soudu.
13. Po takto doplněném dokazování odvolací soud věc posoudil následovně.

Shodu s prvopisem potvrzuje M.F.

14. Dle § 13 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. (dále jen „OdpŠk“) stát odpovídá za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem, jímž je také porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě, resp. v přiměřené lhůtě, pokud zákon žádnou lhůtu nestanoví.
15. Bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se též přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu (§ 31a odst. 1 OdpŠk). Dle § 31a odst. 3 OdpŠk se při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění za újmu vzniklou nesprávným úředním postupem přihlédne zejména k a) celkové délce řízení, b) složitosti řízení, c) jednání poškozeného, kterým přispěl k průtahům v řízení, a k tomu, zda využil dostupných prostředků způsobilých odstranit průtahy v řízení, d) postupu orgánů veřejné moci během řízení a e) významu řízení pro poškozeného.
16. Pokud jde o délku řízení, dospěl odvolací soud k závěru, že je nepřiměřená, neboť pouze řízení před soudem trvalo déle než 7 let.
17. Význam pro žalobkyni odvolací soud považuje za standardní. Na tomto místě odvolací soud poukazuje na konstantní judikaturu Nejvyššího soudu, podle které není možné činit závěry, že by kompenzační řízení mělo skončit podstatně dříve oproti řízením jiným, nebo že by mělo mít ze své podstaty zvýšený význam pro poškozeného (srov. rozsudek ze dne 30. 1. 2019, sp. zn. 30 Cdo 4910/2017, usnesení ze dne 17. 12. 2014, sp. zn. 30 Cdo 1987/2014, proti němuž podaná ústavní stížnost byla odmítnuta usnesením Ústavního soudu ze dne 28. 4. 2015, sp. zn. I. ÚS 805/15, rozsudek ze dne 14. 5. 2024, sp. zn. 30 Cdo 550/2024).
18. Pokud jde o kritérium složitosti věci, pak dle ustálené judikatury Nejvyššího soudu (srov. rozsudek ze dne 25. 6. 2019, sp. zn. 30 Cdo 3379/2018, rozsudek ze dne 23. 5. 2013, sp. zn. 33 Cdo 675/2013, rozsudek ze dne 5. 10. 2010, sp. zn. 30 Cdo 1328/2009) složitost řízení zahrnuje ve své konkretizaci jednak počet instancí, v nichž byla věc řešena, a dále složitost věci samé, tedy nároky skutkové, právní a procesní. Jednotlivé důvody složitosti věci je třeba vnímat pro účely posouzení, zda došlo k porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě, a popřípadě i při úvaze o snížení základní částky přiměřeného zadostiučinění, samostatně, neboť každý z nich sám přispívá k prodloužení délky projednávání. Doba projednávání sporu ve více instancích obecně zakládá objektivní složitost věci, a to nezávisle na chování účastníků a postupu rozhodujících orgánů, přičemž je nerozhodné, zda opravné prostředky byly podávány důvodně či nikoliv, a že odlišný názor soudu vyšší instance nelze státu přičítat k tíži, ledaže by se jednalo o nerespektování závazného právního názoru (srov. rozsudky ze dne 31. 3. 2014, sp. zn. 30 Cdo 2921/2013, ze dne 17. 2. 2011, sp. zn. 30 Cdo 4256/2009, ze dne 29. 3. 2021, sp. zn. 2286/2020, ze dne 27. 8. 2024, sp. zn. 30 Cdo 1926/2023).
19. V posuzovaném řízení opakovaně rozhodovalo několik instancí soudní soustavy (Nejvyšší soud třikrát, Ústavní soud jednou), přičemž nedošlo k nerespektování závazného právního názoru. Tyto okolnosti tedy objektivně vedou k závěru, že věc byla složitá.
20. Ve vztahu k otázce postupu orgánů veřejné moci Nejvyšší soud v části IV. písm. c) stanoviska ze dne 13. 4. 2011, sp. zn. Cpjn 206/2010 (dále jen „Stanovisko“) uvedl, že tento postup „může být kvalifikován buď jako snaha rozhodnout ve věci v co nejkratším možném čase, a to i při zachování předepsaných procesních postupů, nebo na druhé straně jako bezdůvodná nečinnost, svévole či neschopnost vedoucí ke zbytečným prodáváním ve vyřizování případu (tzv. průtahy řízení).“ Podle Nejvyššího soudu bude „porušení práva účastníka na přiměřenou délku řízení shledáno zejména tam, kde nevydání dřívějšího rozhodnutí bylo zapříčiněno nedodržením procesních pravidel či tam, kde došlo k jinému pochybení ze strany orgánů veřejné moci (jedná se například o delší dobu, která

uplynula mezi jednotlivými jednáními, či o prodlevy při předávání spisu mezi jednotlivými institucemi).“

21. V posuzovaném řízení došlo ke dvěma průtahům, které významně prodloužily celkovou délku řízení. K prvnímu průtahu došlo při rozhodování dovolacího soudu ve věci místní příslušnosti, kdy věc se nacházela u Nejvyššího soudu dva roky. K druhému průtahu (v trvání 10 měsíců) došlo po podání dovolání žalobkyně ze dne 19. 8. 2022 do v pořadí druhého rozsudku odvolacího soudu, když soud prvního stupně zbytečně řešil poplatkovou povinnost žalobkyně ve vztahu k tomuto dovolání, ačkoli toto dovolání soudnímu poplatku nepodléhalo.
22. Pokud jde o kritérium chování poškozeného, dle části IV. písm. b) Stanoviska je chování poškozeného subjektivním kritériem, které může na celou délku řízení působit jak negativně, tak i pozitivně. Na jednu stranu může poškozený jako účastník řízení přispět k nárůstu jeho délky svou nečinností (např. nereagováním na výzvy soudu) nebo naopak svou aktivitou ryze obstrukčního charakteru (např. opakované činění nejasných podání, navrhování provedení mnoha důkazů, četné změny žalobních návrhů atd.), a to jak úmyslným, tak i nedbalostním jednáním, zde jde pak o „průtahy“ (užívá-li zákon tohoto pojmu i ve vztahu k chování poškozeného) vedoucí k prodloužení řízení ve smyslu § 31a odst. 3 písm. c) zákona jím způsobenému.
23. Odvolací soud ohledně tohoto kritéria v nyní souzené věci dospěl k závěru, že částečně nadměrnou procesní aktivitu žalobkyně nelze hodnotit jako ryze obstrukční. Zohlednil ji proto pouze v kritériu složitosti věci.
24. Po zvážení výše uvedených kritérií v návaznosti na skutková zjištění odvolací soud dospěl k závěru, že žalobkyni náleží zadostiučinění v podobě finančního odškodnění za nepřiměřenou délku posuzovaného řízení. Vzhledem k tomu, že se jedná o kompenzační řízení, je třeba v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu (srov. např. rozsudek ze dne 23. 3. 2023, sp. zn. 28 Cdo 2/2023) do celkové délky řízení nutno započítat i dobu předběžného projednání nároku u žalované, maximálně však dobu 6 měsíců.
25. Žalobkyně podala žádost o odškodnění u žalované dne 10. 3. 2016, žalovaná na ni reagovala až v průběhu řízení před soudem zahájeného žalobou podanou dne 9. 12. 2016. Do celkové délky řízení je tedy nutno započítat dobu předběžného projednání nároku v trvání 6 měsíců. Následující řízení včetně řízení před Ústavním soudem pak trvalo dalších 7 let a 4 měsíce. Celková délka řízení tak činí 7 let a 10 měsíců.
26. Při výpočtu finančního odškodnění vyšel odvolací soud z výše citované právní úpravy a judikatorních závěrů. Dospěl tak k základní částce 102 500 Kč (za první dva roky celkem 15 000 Kč, za každý další rok 15 000 Kč). Tuto základní částku je třeba zvýšit o 15 % za podíl soudu na nepřiměřené délce řízení dvěma konkrétními průtahy (rozhodování Nejvyššího soudu o místní příslušnosti, zbytečné řešení poplatkové povinnosti) a současně snížit za složitost věci (počet instancí) o 40 %. Ve výsledku je tedy základní částku třeba snížit o 25 %. Žalobkyni tak náleží zadostiučinění v částce 76 875,00 Kč.
27. Pro úplnost odvolací soud k žalované s rozhodnutím Nejvyššího soudu vydaným v této věci předně uvádí, že právním názorem vysloveným v předmětném rozsudku je odvolací soud v tomto řízení vázán. K poukazu žalované na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 12. 2012, sp. zn. 30 Cdo 3076/2012 ve vztahu dostatečné formě odškodnění konstatováním porušení práva odvolací soud uvádí, že skutkové okolnosti věci řešené v citovaném usnesení byly zcela odlišné. Celková délka tam posuzovaného řízení byla významně ovlivněna jednáním žalobkyně, která opakovaně žádala o ustanovení právních zástupců, s nimiž pak nespolupracovala, podávala opravné prostředky do všech procesních rozhodnutí, a to i zjevně subjektivně nepřipustné, činila neurčitá podání a

nepřípadné procesní návrhy a žádala o odročení všech ve věci nařízených jednání. Pokud jde o usnesení ze dne 19. 11. 2014, sp. zn. II. ÚS 2577/14, v něm Ústavní soud nad rámec odůvodnění odmítnutí ústavní stížnosti pro zjevnou neopodstatněnost uvádí, že k nárokům na odškodnění za průtahy způsobené v kompenzačním řízení je třeba se stavět zdrženlivě a vždy s ohledem na individuální rozměr každého případu kvůli možnému zneužití práv v důsledku řetězení jednotlivých kompenzačních řízení. Z tohoto rozhodnutí tedy nelze dovodit, že finanční odškodnění by v těchto typech řízení nemělo být poskytováno.

28. Z výše uvedených důvodů odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně podle § 220 odst. 1 písm. b) o. s. ř. změnil.
29. O nákladech řízení před soudy všech stupňů bylo rozhodnuto podle § 142 odst. 1 a § 224 odst. 1 o. s. ř., neboť žalobkyně byla co do základu nároku plně úspěšná. Náklady žalobkyně tvoří soudní poplatky 2 000 Kč za žalobu, 7 000 Kč za dovolání a dále náklady právního zastoupení vypočtené dle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif (dále jen „a. t.“). Odměna za jeden úkon dle § 9 odst. 4 písm. a) a. t. činí 3 100 Kč, paušální náhrada nákladů dle § 13 činí 300 Kč za jeden úkon právní služby.
30. Žalobkyni náleží náhrada za celkem 10 úkonů právní služby (převzetí zastoupení, žaloba, účast u jednání 21. 9. 2021, odvolání do rozsudku, účast u jednání odvolacího soudu 16. 2. 2023, první dovolání, účast u jednání odvolacího soudu 1. 11. 2023, druhé dovolání, návrh na změnu žaloby, účast u jednání odvolacího soudu 2. 10. 2024). Za podání, jimiž žalobkyně pouze doplňovala dříve učiněná podání (doplnění žaloby, doplnění odvolání, doplnění dovolání, doplnění vyjádření), stejně tak jako za zcela neodůvodněnou žádost o osvobození od soudních poplatků ze dne 21. 3. 2022 (podání obsahující pouze jednu větu), která ani později na výzvu soudu nebyla doplněna, odvolací soud odměnu nepřiznal, neboť náklady na tyto úkony nelze považovat za účelně vynaložené. Žalobkyni tedy náleží náhrada za účelně vynaložených nákladů na právní služby v částce 41 140 Kč ($10 \times 3\,100 + 10 \times 300 + 21\% \text{ DPH}$).
31. Žalované tedy bylo uloženo zaplatit žalobkyni na nákladech řízení celkem 50 140 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je přípustné dovolání za podmínek § 237 o. s. ř. Podat je lze do dvou měsíců od doručení tohoto rozsudku k Nejvyššímu soudu prostřednictvím soudu, který rozhodoval v prvním stupni.

Praha 2. října 2024

JUDr. Zdeněk Stibral v. r.
předseda senátu